

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Ю. Л. Якубенко, к.е.н.

Інвестиційне кредитування суб'єктів господарювання і громадян – одна з вагових функцій банків як спеціалізованих кредитних установ. У сучасних умовах необхідно навчитися правильно і ефективно використовувати банківський інвестиційний кредит в інтересах розвитку національної економіки України.

Банківський інвестиційний кредит мають право надавати як спеціалізовані – інвестиційні, інноваційні та іпотечні, так і універсальні – комерційні банки.

Однак коло завдань, що постають перед ними при інвестиційному кредитуванні, однакове:

1) розробка і реалізація комплексу заходів щодо кредитування інвестиційних проектів:

а) запозичення коштів для інвестиційного кредитування на фінансових ринках капіталів іноземних і вітчизняних банків, міжнародних фінансових організацій, суб'єктів підприємницької діяльності та приватних осіб;

б) експертна оцінка інвестиційних проектів, розробка методів і критеріїв відбору об'єктів кредитування;

в) розробка разом із позичальником та інвестором фінансових умов здійснення проектів і вибір оптимальних форм кредитування;

г) розробка механізмів контролю та самостійне здійснення контрольних функцій щодо раціонального та цільового використання позичок;

2) співпраця з міжнародними організаціями, урядовими та неурядовими організаціями іноземних держав, іноземними інвесторами з питань організації інвестиційного кредитування;

3) розробка і здійснення комплексу заходів з організації та реалізації схем кредитування, в яких банк є основним менеджером (агентом) або кредитором.

Організаційний аспект процесу банківського кредитування інвестиційних проектів ґрунтується на загальновідомих принципах кредитування, до яких належать: строковість, цільовий характер, платність і забезпеченість. Проте вони мають певні особливості, які відрізняють банківський інвестиційний кредит від інших видів банківського кредиту.

Специфікою є те, що кредити на технічне переозброєння та розширення діючих підприємств надаються в межах нормативних строків будівництва, опанування та окупності об'єкта. Конкретний термін повернення інвестиційної позички залежить від форми кредитування, окупності витрат, платоспроможності та фінансового стану позичальника, кредитного та проектного ризику тощо.

На сьогодні в Україні термін інвестиційного кредиту залежить від ряду факторів:

- цільового призначення кредиту;
- «довжини» кредитних ресурсів;
- співвідношення попиту та пропозиції аналогічних кредитів;
- розміру інвестиційного проекту;
- рівня інфляції;
- вітчизняного законодавства та традиційної практики

інвестиційного кредитування. Проте, в будь-якому випадку він не може бути коротшим, ніж строк окупності інвестицій.

У процесі кредитування підприємств банк вимагає не тільки своєчасно повернути позичку, а й сплатити відповідний відсоток за користування нею. Таким чином, обов'язковим є принцип платності.

Рівень ставок за інвестиційними кредитами, що встановлюється комерційними банками, залежить від процента за депозитом, строку

користування позичкою і від ступеня ризику, що виникає у зв'язку з кредитною операцією.

Сума процентів, яку належить виплатити за період користування таким кредитом, може бути утримана одночасно або частинами, а також виплачена боржником у міру їх нарахування в терміни, передбачені кредитним договором.

Основними об'єктами при інвестиційному кредитуванні є капітальні витрати на відтворення основних та оборотних фондів підприємства. Перевага надається заходам щодо створення, освоєння і впровадження принципово нових видів обладнання, устаткування, товарів народного споживання, що користуються попитом.

Специфікою інвестиційного кредиту є те, що, по-перше, він не може бути бланковим (незабезпеченим); і по-друге, банки вимагають від підприємств, компаній або організацій забезпечення інвестиційного кредиту реальними активами проекту, до яких можуть належати лише: застава на нерухоме майно (земля, механізми, будови) та застава на рухоме майно (обладнання та інші виробничі активи). Усі інші види забезпечення можуть бути прийняті банком лише як додаткові.

Крім основних принципів організації банківського інвестиційного кредитування вирізняють і особливі принципи, які визначають специфіку інвестиційного кредитування:

- обґрунтування життєдіяльності об'єкта кредитування;
- участь у реалізації інвестиційного проекту кваліфікованих та надійних партнерів;
- облік і розподіл усіх ризиків проекту (мати на увазі, що кредитний ризик вище інвестиційного ризику);
- урегулювання правових аспектів і розробка конкретних скоригованих дій реалізації інвестиційного кредитування.

Отже, дотримання цих принципів – необхідна умова успішної реалізації банківського інвестиційного кредитування підприємств.